

यस सभाका सभाध्यक्ष महोदय,

सभाका सदस्यज्यूहरु,

१. यस गरिमामय सत्रौँ गाउँसभामा इच्छाकामना गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु।
२. यस अवसरमा लोकतन्त्र प्राप्ति तथा सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाको लागि समय-समयमा भएका राजनीतिक आन्दोलनमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु साथै लोकतन्त्र प्राप्तिमा प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा योगदान गर्नुहुने सबै महानुभावहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु।
३. नेपालको संविधान जारी भएपछि दोस्रो पटक सम्पन्न भएको निर्वाचनबाट जनतामा नयाँ उत्साहको सञ्चार हुनुका साथै संविधान कार्यान्वयन एवं सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र संस्थागत गर्न महत्त्वपूर्ण योगदान पुगेको महशुस हामी सबैले गरेका छौं।
४. हाल गाउँपालिकाको सर्वाङ्गिक विकासमा देखिएका चुनौतीलाई यसै बजेटमार्फत प्रदेश सरकार, सङ्घ सरकार र निजी तथा गैरसरकारी संस्थासँगको समन्वय, सहकार्य र साझेदारी साथै गाउँपालिकाको सबल अर्थतन्त्र निर्माण गर्ने तर्फ आगामी आर्थिक वर्षको बजेट निर्देशित गरेको छु। गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको चाहनालाई सम्बोधन गर्ने, सीमान्तकृत तथा पछाडि परेका वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदायलाई आर्थिक लाभको पहुँचमा पुऱ्याउने तर्फ बजेट तथा कार्यक्रम लक्षित गरेको छु।
५. आगामी बजेट गाउँपालिकाको समृद्धि, सुशासन र सामाजिक न्याय कायम गर्न लक्षित हुनेछ। प्रतिस्पर्धी क्षमता तथा तुलनात्मक लाभ उच्च भएका क्षेत्रको प्रबर्द्धन गर्ने, यूवालाई आफ्नै ठाँउमा आर्थिक गतिविधिमा आबद्ध हुन अभिप्रेरित गर्ने, उद्यमशीलता विकास गरी गरिबी न्यूनीकरण गर्ने, सार्वजनिक सम्पत्तिको जगेर्ना गर्ने तथा स्रोत र साधनको प्रभावकारी एवम् परिणाममुखी परिचालन गर्ने दिशामा बजेट उन्मुख रहेको छ।
६. बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, आवधिक योजना, दिगो विकास लक्ष्य, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, गाउँपालिकासँग स्थानीयबासीले राखेका अपेक्षा एवम् प्राथमिकता, नीति तथा कार्यक्रम र गाउँपालिकालाई राजनीतिक दल, सङ्घ संस्था, विद्वत् वर्ग, आम नागरिक, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र, सञ्चार जगत् लगायत सबै क्षेत्रबाट प्राप्त सुझावलाई समेत आधार बनाएको छु।
७. आगामी आर्थिक वर्ष २०८२।०८३ को बजेट तर्जुमा गर्दा इच्छाकामनाबासीको अपेक्षालाई सम्बोधन गर्ने र विगतमा देखिएका अप्ठेराहरु हटाउँदै चुनौतिहरुको उचित व्यवस्थापनले जनतामा आशा र भरोसाको सञ्चार गर्ने जिम्मेवारी बोध गरेको छु। राजनीतिक दल, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी प्रशासन, सङ्घ संस्था, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, विकास साझेदार, सञ्चार

जगत र आम नागरिकको सहयोग र ऐक्यबद्धताबाट विद्यमान चुनौती सामना गर्दै बजेटले लिएका लक्ष्य हासिल गर्न सकिने विश्वास लिइएको छ ।

८. साधारण खर्चलाई न्यूनिकरण गर्ने विषय चुनौति बन्दै गएको विद्यमान अवस्थामा चालु शीर्षकबाट तलब भत्ता, सेवा सुविधा लगाएत विभिन्न कार्यक्रमहरु तथा अन्य प्रशासनिक खर्चमा बजेटको प्रमुख हिस्सा विनियोजन गर्नुपर्दा पूँजीगत कार्यका लागि स्रोत व्यवस्थापनमा चाँप परेको महशुस गरेको छ ।
९. पूँजीगत खर्चको प्रभावकारीता क्रमशः बढ्दै गएतापनि स्रोत साधनको समुचित परिचालन मार्फत सार्वजनिक खर्चलाई उपलब्धिमुलक बनाउने तर्फ यो बजेट केन्द्रित गरेको छ ।
१०. चालु आर्थिक वर्षमा राजश्व सङ्कलन लक्ष्य अनुरूप भएता पनि सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान र राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम तोकिए बमोजिम प्राप्त नहुँदा स्थानीय सञ्चित कोषमा भार बढी हुन गएको छ । राजश्व प्रणालीमा सुधार र करको दायरा विस्तार गरी राजश्व परिचालनमा क्रमशः बृद्धि गर्नुपर्ने देखिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

११. गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को कूल बजेट रु. ७८ करोड १५ लाख ३६ हजार मध्ये, सङ्घीय सरकारबाट रु.४६ करोड ६३ लाख, बागमती प्रदेश सरकारबाट रु.६ करोड ९८ लाख ५७ हजार, सङ्घीय राजश्व बाँडफाँडबाट रु.९ करोड ८६ लाख, बागमती प्रदेश सरकार, राजश्व बाँडफाँडबाट रु.४ करोड ३५ लाख र आन्तरिक आय रु.१० करोड ३२ लाख आय हुने अनुमान गरेको छ ।

व्यय तर्फ चालु खर्चको लागि रु.४३ करोड ६२ लाख ३६ हजार र पूँजीगत खर्चको लागि रु.३४ करोड ५३ लाख अनुमान गरेको छ र सो मध्ये सङ्घ एवम् प्रदेश सरकारको हस्तान्तरित अनुदान फिर्ताका लागि रु २ करोड ५० लाख साथै आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को भुक्तानी बाँकीको लागि रु.७० लाख विनियोजन गरेको छ । यसरी नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट समेत सशर्त अनुदान तर्फका कार्यक्रमहरु चालु खर्च शीर्षकमा हस्तान्तरण भै आएकोले चालु खर्चको हिस्सा ५५.८२ प्रतिशत र पूँजीगत खर्चको हिस्सा ४४.१८ प्रतिशत हुने अनुमान गरेको छ ।

१२. अब म आगामी आर्थिक वर्षको बजेटका मुख्य-मुख्य क्षेत्रगत कार्यक्रम र विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क. आर्थिक विकास तर्फ रु. ६ करोड ४० लाख ८५ हजार विनियोजन गरेको छ ।

ख. सामाजिक विकास तर्फ रु. ३५ करोड १६ लाख ९१ हजार विनियोजन गरेको छ ।

ग. पूर्वाधार विकास तर्फ रु.२५ करोड ७९ लाख ६ हजार विनियोजन गरेको छ ।

- घ. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ रु. १ करोड ५६ लाख ३० हजार विनियोजन गरेको छु।
- ड. सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र तर्फ रु. ९ करोड २२ लाख २१ हजार विनियोजन गरेको छु।
१३. अब म क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि योजना र कार्यक्रमगत रूपमा बजेट विनियोजन र श्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु।
- क. लागत साझेदारीमा बाखापालन र तरकारी खेती प्रबर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । अमिलाजात तथा अन्य फलफूल खेती प्रबर्द्धनको लागि रु. २४ लाख, हिउँदे मकैखेती प्रबर्द्धन कार्यक्रमको लागि रु.७ लाख साना सिँचाईको लागि रु.१० लाख बेमौसमी तरकारी खेती र रैथाने बाली प्रबर्द्धनको लागि रु. १० लाख गरी समग्र कृषि क्षेत्रको विकासको लागि रु. ८३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु । कृषि बाली तथा पशुपन्छीमा फैलिने रोग नियन्त्रण साथै मिनि ल्याव एवम् औषधोपचार कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु । बाखापालन प्रबर्द्धन कार्यक्रमको लागि रु.१६ लाख विनियोजन गरेको छु। सुँगुर/बंगुर पालन प्रबर्द्धन कार्यका लागि रु.१८ लाख विनियोजन गरेको छु । ४ नं. वडामा भैँसी पालन प्रबर्द्धन कार्यका लागि रु. ४५ लाख विनियोजन गरेको छु । ५ नं. वडामा व्यवसायिक गाईपालन प्रबर्द्धन कार्यका लागि रु.१० लाख गरी पशुपन्छी क्षेत्रको समग्र विकासका लागि रु. १ करोड २१ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ख. धार्मिक, पर्यटकीय, पुरातात्विक एवम् ऐतिहासिक स्थलहरूको भौतिक संरचना निर्माण र सौन्दर्यीकरणको लागि रु.६६ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- ग. शिक्षा क्षेत्रको विकास, अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा तथा समग्र शिक्षा क्षेत्रको व्यवस्थापनको लागि रु.२३ करोड १२ लाख विनियोजन गरिएको छु। बाल कक्षा सुधार, विद्यालयको भौतिक र शैक्षिक सुधारको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु। सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत प्र.अ.हरू र गाउँपालिका अनुदानमा कार्यरत शिक्षकहरूको प्रोत्साहनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।
- घ. ज्येष्ठ नागरिक एवम् अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि सहायता सामग्रीको उपलब्धता, गर्भवती महिलाहरूको पोषण स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउन विपन्न महिला पोषण सुधार कार्यक्रमको सञ्चालन, स्वास्थ्य संस्थामा तोकिएका औषधीहरूको निःशुल्क वितरण, विशेषज्ञ सहितको निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन, बालिका बचत खाता साथै अति विपन्न समुदायको स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम, स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमको निरन्तरता सहित स्वास्थ्य संस्थाहरूको सुव्यवस्थित सञ्चालनका लागि रु.४ करोड ५० लाख रकम विनियोजन गरेको छु।

- ड. भौतिक पूर्वाधार विकासको लागि गाउँपालिकाले सबै वडाको मुख्य बस्ती र वडा केन्द्र जोड्ने सडकहरुलाई ढलान र कालोपत्रे बनाउने उद्देश्य अनुरूप आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा ५ नं. वडाको मुग्लिङ्ग तामिन इच्छाकामना जोड्ने सडकको लागि रु. २ करोड विनियोजन गरेको छु। ६ नं. वडाको जलबिरे ढुङ्गे सडकको लागि रु. ४ करोड विनियोजन गरेको छु। कालीखोला आधामारा सडक निर्माणको लागि रु. २ करोड विनियोजन गरेको छु। ७ नं. वडाको सिमलढाप धमिलिखोला सडक कालोपत्रे गर्नको लागि रु. ३ करोड ३० लाख विनियोजन गरेको छु। यस क्षेत्रका नागरिकहरुलाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने उद्देश्य अनुरूप इच्छाकामना आधारभूत अस्पतालको भवन निर्माण कार्यको लागि रु. ५ करोड ७८ लाख विनियोजन गरेको छु। गाउँपालिका र वडा कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवालाई थप प्रभावकारी र भरपर्दो बनाउने उद्देश्यका साथ १ नं. वडा कार्यालय निर्माणको लागि रु. ७० लाख रकम विनियोजन गरेको छु। जीर्ण विद्यालयहरुलाई पक्की भवन बनाउने उद्देश्य अनुरूप आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का लागि रा. आ. वि. राङचुराङ, भटेगाउँ, चनौटेको लागि समग्रमा १ करोड १५ लाखको स्रोत सुनिश्चित गरेको छु र मा.वि. ढुङ्गेको पक्की भवन निर्माणको लागि रु. ६५ लाख विनियोजन गरिएको छु।
- च. विपन्न नागरिकको स्वास्थ्य विमाको १००% प्रिमियम गाउँपालिकाले बेहोर्ने व्यवस्था अनुरूप आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।
- छ. स्थानीय उत्पादनको प्रबर्द्धन, विद्यार्थीको पोषण सुधार र विद्यार्थीलाई स्थानीय आवश्यकता अनुसारको सीप विकास गर्न "एक विद्यालय एक करेसाबारी, एक विद्यालय एक पूर्वाधार" सुधार कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।
- ज. पर्यटनसँग जोडिएका होटल व्यवसाय, यातायात व्यवसाय, होमस्टे, कला संस्कृति प्रबर्द्धन एवम् स्थानीय रैथाने बालीको संरक्षणका लागि रु. २६ लाख विनियोजन गरेको छु।
- झ. सार्वजनिक जग्गा संरक्षणको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।
- ञ. सुरक्षित खानेपानीको विस्तारका लागि अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी सङ्घ/संस्थासँगको साझेदारीको लागि रु. १ करोड रकम विनियोजन गरेको छु।
- ट. गाउँपालिकाभित्र रहेका नागरिक तथा यूवाहरुको क्षमता विकास र सशक्तीकरणका लागि "अध्यक्षसँग यूवा, खेलकुद तथा सीप विकास कार्यक्रम" र "उपाध्यक्षसँग महिला उद्यमशिलता विकास प्रबर्द्धन कार्यक्रमको " सञ्चालनको लागि रु. १८ लाख विनियोजन गरेको छु।
- ठ. करदाता शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन साथै व्यवसाय दर्ता अभियान र कर/शूलक संकलनको लागि स्वयंसेवक परिचालन समेतको लागि रु. ७ लाख विनियोजन गरेको छु।
- ड. न्यायिक समितिको कार्यमा अझ प्रभावकारीता ल्याउन यसको सुदृढीकरणको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।
- ढ. रोजगार आयोजना सञ्चालनका लागि रु. ४३ लाख ४२ हजार विनियोजन गरेको छु।

- ण. यसै गरी विपन्न, जेष्ठ नागरिक, अति सिमान्तकृत वर्ग, महिला, बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका वर्ग, समुदाय र व्यक्तिहरूको संरक्षणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- त. गाउँपालिका तथा अन्तर्गत कार्यरत कर्मचारीहरूलाई प्रोत्साहनको लागि गाउँपालिकाको कर्मचारी प्रोत्साहन कार्यविधि अनुरूप हुने गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

अन्त्यमा यस गाउँपालिकाको आ.व. २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम बार्षिक बजेट तयार गर्न सहयोग गर्नुहुने गाउँपालिकाका श्रद्धेय अध्यक्ष तथा सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरू, गाउँकार्यपालिकामा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, सामाजिक क्षेत्रका विद्वत् वर्ग, विकासप्रेमी आम जनसमुदाय प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद । नमस्कार ।

माया सिलवाल
उपाध्यक्ष
इच्छाकामना गाउँपालिका
मिति २०८२/०३/०८